

عنوان‌های مهم

حسرت پنهان یک مهاجر

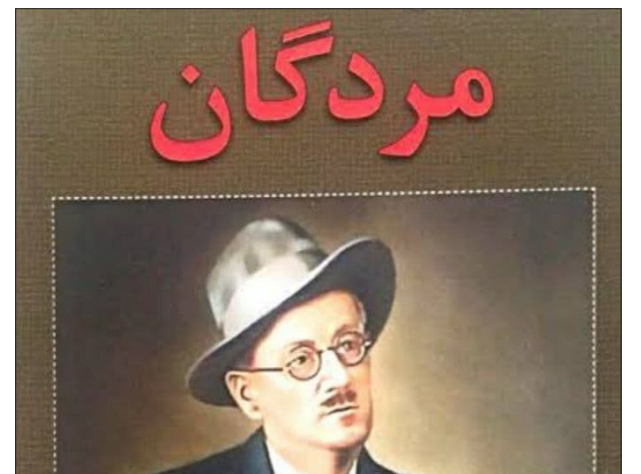
• مهاجرت کردن شجاعت می‌خواهد، آنقدر شجاعت که بتوانی از همه کسانی که دوستش داری دل بکنی و آرزوهایت را بریزی درون چمدان و دور شوی، خیلی دو...

۵

جایگاه «مردگان» در میان زندگان

با نگاهی به داستان «مردگان»

۴

توقع نهادهای حقوق بشری از بایدن: بر طالبان فشار وارد شود

آگاهان امور: در موجودیت خلیل‌زاد، بازنگری توافق‌نامه امریکا و طالبان بی‌فایده است

• که بازنگری این توافق‌نامه در موجودیت زلمی خلیل‌زاد، تغییری به وجود نخواهد آورد. دولت جدید امریکا اعلام کرده که جو بایدن، رئیس‌جمهوری این کشور توافق‌نامه امضا شده دولت ترمپ با طالبان را دوباره بررسی می‌کند. جیک سالیوان، مشاور امنیت ملی امریکا...

• نهادهای حقوق بشری افغانستان می‌گویند که بازنگری واشنگتن در مورد توافق‌نامه امضا شده میان امریکا و طالبان، اثری فوق‌العاده در کاهش خشونت‌ها در افغانستان دارد و در صورتی که امریکا و جامعه جهانی مسوولیت خود را در این راستا انجام ندهند، حثیت و اعتبار ساختارهای بین‌المللی به چالش کشیده خواهد شد. با این حال، شماری از آگاهان سیاسی می‌گویند

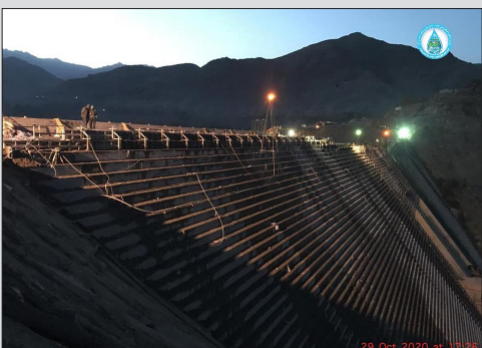
۳

دیگر خواندنی‌ها در این شماره

اداره هوانوردی، فعال و موثر

۳

کارکردهای اقتصادی دولت و نقش پروژه بند شاه و عروس

• وزارت اقتصاد کشور بر حسب وظایف کلیدی خویش نظارت و ارزیابی پروژه‌های انکشافی را از نظر اقتصادی به عهده دارد تا از روند پیشرفت در تطبیق پروژه‌ها و برنامه‌های ملی و چگونگی تأثیرات میان مدت و درازمدت آن‌ها بالای جامعه افغان‌ها از نظر رفاه اجتماعی اقتصادی اطمینان حاصل نماید. طرح و تطبیق موثر پروژه‌ها و برنامه‌های انکشافی و زیربنایی نقش مهم را در جهت آبادانی کشور، ترقی اقتصادی و رفاه سرتاسری شهروندان افغان ایفا می‌نماید. لازم به ذکر است...

۵

عبدالله: سطح خشونت‌ها به صورت غیر قابل قبول بلند است

۲

نخست‌وزیر ناروی: افزایش خشونت‌ها در افغانستان نگران‌کننده است

۲

معاهده ممنوعیت سلاح‌های اتمی اجرایی شد

۷

بایدن: به دلیل پاندمی کرونا با وخیم‌ترین بحران اقتصادی مواجه هستیم

۷

«جهان مکتوب»

آیا جهانی که ما در آن زندگی می‌کنیم جهانی نیست که آن را کتاب‌ها نوشته‌اند؟

• در نظر یک عاشق ادبیات، یکی از جدی‌ترین مسایل ادبی، نحوه تأثیر متن‌ها بر جهان است. کتاب‌ها چگونه بر جهان اثر می‌گذارند؟ چگونه دنیای اطرافشان را تغییر می‌دهند؟ چگونه تاریخ را دگرگون می‌کنند و از نو می‌نویسند؟ آیا جهانی که ما در آن زندگی می‌کنیم جهانی نیست که آن را کتاب‌ها نوشته‌اند؟...

۴

شرکت خدمات اینترنتی ضحاک تکنالوژی

- خدمات اینترنت از طریق بیسیم
- خدمات اینترنت از طریق کابل فایبر نوری
- خدمات اینترنت از طریق مایکروویف
- خدمات اینترنت از طریق وایست
- خدمات مکمل ای سی تی
- خدمات شبکه سازی
- خدمات دیتابیس

0786 873 535
sales@ztechisp.com
www.ztechisp.com

نرخ اشتراک در روزنامه

مدت	هزینه اشتراک
یک سال	۶۰۰۰ افغانی
شش ماه	۳۰۰۰ افغانی
یک سال	۲۰۰ دالر
شش ماه	۱۰۰ دالر

مدت: ادارات دولتی و خصوصی
مدت: ادارات دولتی و خصوصی
مدت: دفاتر و موسسات خارجی
مدت: دفاتر و موسسات خارجی

RAH-E-MADANYAT DAILY
برای دریافت تازه‌ترین خبرها، تحلیل‌ها و گفتگوها به وب سایت ما مراجعه کنید:
madanyatdaily.com

ناهید فرید: تعادل جنسیتی در نام گذاری اماکن در نظر گرفته شود

● در نام گذاری اماکن مهم باید حداقلی از مناسبت در نظر گرفته شود. درست است که بزرگان نمایانگر تاریخ و جغرافیای تمدن فرهنگی و اسلامی ما هستند. ولی در نام گذاری های اماکن و معابر عمومی، افزون بر رعایت ارتباط و مناسبت باید حتی المقدور تعادل جنسیتی هم در نظر گرفته شود. تاریخ هرات همانند بزرگ مردان نامدار، بزرگ زنان بی بدلی هم در آغوش خود پروریده است. با این لحاظ، اگر به طور مثال این فرودگاه با نام فرانزه زنی چون گوهرشاد که از او به عنوان سلسله جنان رنسانس شرقی یاد می شود گره می خورد، هم مناسبت داشت هم گامی به شمار می رفت در راستای کم رنگ سازی آپارناید جنسیتی.

یادداشت

اداره هوانوردی، فعال و موثر

دکتور کریمی

● اداره هوانوردی کشور می گوید که به زودی رادارهای کابل نصب خواهد شد و برای نصب رادارهای مستقل کشور تلاش ها جریان دارد. دکتور قاسم وفايي زاده می گوید که نصب رادارهای مستقل کشور با شرکت تالس قرارداد شده که مرحله تولید این رادارها در دوبي عملا آغاز شده است.

او اظهار امیدواری کرد که در چند ماه آینده این اداره بتواند رادارهای کابل را نصب کند. به گفته وی، با نصب رادارهای مستقل تمام حریم فضایی کشور تحت کنترل می آید و از این بابت عواید اداره هوانوردی کشور افزایش قابل ملاحظه ای خواهد داشت.

به گفته وفايي زاده، این اداره با همه مشکل های سال روان، بیش از پنج میلیارد افغانی درآمد داشته است.

این اداره هفته پیش نیز از تجهیز مرکز کنترل حریم فضایی کشور در آینده نزدیک خبر داده بود. بحث کنترل حریم فضایی برای افغانستان در شرایطی که نیروهای خارجی کشور را ترک می کنند و مسوولیت میدان های هوایی بین المللی کشور را به عهده منابع داخلی می گذارند از اهمیت بالایی برخوردار است.

امنیت فضایی و کنترل حریم فضایی بی تردید از بحث های جدی کشورهاست و افغانستان نیز به عنوان یک کشور مستقل ناگزیر است کنترل حریم فضایی خود را در دست داشته باشد. به خصوص اینکه بیش از ۴ دهه است که حریم فضایی کشور در کنترل نبوده و در شرایط جدید که تهدیدهای امنیتی بیشتر شده، ایجاب می کند که حریم فضایی کشور به صورت جدی کنترل گردد.

گفته های وجود دارد که در زمان جنگ های داخلی، جنگنده های پاکستان به صورت مستقیم وارد حریم فضایی کشور می شدند و خطوط مقاومت را در نقاط مختلف کشور مورد حمله قرار می دادند. بدون اینکه دفاعی صورت گیرد یا دست کم اسنادی در دست باشد که جنگنده های متعلق به ارتش پاکستان حریم فضایی کشور را نقض می کردند و خلاف تمام موازین بین المللی به صورت مستقیم در جنگ داخلی کشور سهم می گرفتند.

به همین قسم بحث ناامنی شمال کشور نیز عین قضیه را دارد. در سال های پیش ادعاهای جود داشت که هلی کوپترهایی شبانه نیروهای طالبان و داعش را در مناطق شمال کشور انتقال می دادند، ولی اسناد موثقی در اختیار منابع داخلی، اداره هوانوردی و نیروهای هوایی کشور وجود نداشت.

با نصب رادارهای مستقل در کشور، کنترل حریم فضایی ما نه تنها قابل کنترل خواهد شد که افغانستان به لحاظ عبور و مرور پروازهای داخلی، بین المللی و پروازهای عبوری به امنیت کامل دست خواهد یافت و از این رهگذر درآمد کشور نیز بالا خواهد رفت.

حاکمیت ملی و دفاع از تمامیت ارضی از جمله مفاهیمی اند که بدون کنترل حریم فضایی کشور ادعای کذب و واهی است. هرچند اظهارات آقای وفايي زاده بیشتر جنبه ملکی و اقتصادی دارد، ولی با کنترل حریم فضایی کشور امنیت نیز بهبود خواهد یافت.

علاوه بر اینکه بحث امنیت فضایی برای سکتور هوانوردی حایز اهمیت است و در صورتی که کشور امنیت فضایی نداشته باشد، شرکت های معتبر هوانوردی از فضای کشور ما عبور نخواهند کرد. از این جهت صدمه کلانی بر درآمدهای ملی وارد خواهد شد و به لحاظ حیثیتی نیز بار منفی جدی برای کشور دارد.

آنچه را قاسم وفايي زاده در کنفرانس خبری حساب دهی حکومت به ملت گزارش داد، بی تردید برای افغانستان دستاوردهای خوبی در سکتور هوانوردی کشور است.

وفايي زاده از موفقیت در مبارزه جدی با مبارزه علیه فساد در اداره هوانوردی نیز صحبت کرد و در صورتی که اظهارات وی واقعیت داشته باشد، برای کشور ما که طی سال های گذشته همیشه در صدر جدول فساد اداری جهان قرار دارد، حرف تازه و دست آورد هرچند کوچک، ولی قابل توجه است.

نتیجه این است که وضعیت اداره و به تبع وضعیت کلی کشور، در صورتی بهبود خواهد یافت که بحث شایسته سالاری جدی گرفته شود و کادراهی جوان متخصص و متعهد به وطن، جاگزین نیروهای غیرفعال گردد.

افغانستان کشوری است که ساختار اداری اش طی سده های اخیر به شکل ارباب سالاری و حتا مدیریت کرسی های دولتی به سن و سال آدم ها وابسته بوده است. ویژگی این حکومت برای جوان سازی ادارات، قابل قدر است و انصافا این عملکرد تا حدودی پاسخ داده است.

نام گرفتن از اشخاص چندان درست نخواهد بود، ولی واقعیت این است که آن عده از کادراهی جوانی که در سال های اخیر مسوولیت کرسی های مدیریتی کشور را گرفته اند، بازده خوبی هم در حوزه مدیریتی و هم در مبارزه با فساد از خود به جا گذاشته اند.

دکتور وفايي زاده نیز یکی از این کادراهی جوان است که در مدت کارش به عنوان معین و بعد مسوولیت اداره هوانوردی، فارغ از تمام وابستگی های متعارف در کشور، خوب درخشیده است. سیاست رییس جمهور غنی با جوان سازی ادارات، این نکته را ثابت ساخته که کادراهی جوان، فعال و متعهد می توانند از عهده مسوولیت های سنگین خوب بیرون آیند و به سنت نادرست و اشتباه چندساله اخیر نقطه پایان بگذارند.

قرار نگیرد، به نحوی شهروندان مورد بی مهری قرار خواهند گرفت و آسیب پذیر خواهند شد.» در همین حال، شماری از آگاهان سیاسی براین باورند که توافق نامه دولت ترمپ با طالبان خیلی پنهان و پر از ابهامات است و به خاطر همین

مساله، امریکایی ها شجاعت بیش از حد به این گروه داد. حالا دولت بایدن می خواهد که روند پنهان این توافق نامه تغییر کند اما این جا مانعی است که او زلمی خلیل زاد است. بر اساس گزارش ها، اداره بایدن آقای خلیل زاد را کماکان به وظیفه اش ابقا کرده است. خلیل زاد کسی بود که در هجده دورنشست با طالبان، سرانجام توافق نامه را امضا کرد.

رحمت الله بیژن پور، آگاه سیاسی به روزنامه راه مدنیت می گوید که در موجودیت خلیل زاد به نظر نمی رسد که تغییری در روند صلح افغانستان به وجود آید و تلاش امریکایی ها همچنان این خواهد بود که چگونه خود را از این وضعیت به سلامت بیرون کند، اما مساله جنگ و خشونت در افغانستان همچنان به جای خود باقی خواهد ماند.

او معتقد است که وضعیت کنونی محصول اشتباهات امریکایی هاست که با بحران سازی، روند طبیعی گفتگوهای صلح را از نظر مردم دور کردند و با این وجود، انتظار نمی رود که در توافق نامه صلح امریکا و طالبان، تغییری به سود دولت افغانستان در حوزه آرامش، صلح و ثبات به وجود آید.

مطالبه دولت افغانستان از گروه طالبان مبنی بر کاهش خشونت ها، یک اشتباه دیگر است که دولت کابل مرتکب شده است. این مطالبه باید از جانب سازمان ملل متحد، امریکا و متحدان دولت افغانستان مطرح می شد، زیرا مساله قطع خشونت مربوط آن ها می شود که باید مطالبه کنند. «با این مطالبه، طرف مقابل بیشتر احساس امنیت و احساس قدرت برای خود می کند. تا دولت خواهان قطع این خشونت ها شود، طالبان در حقیقت در موضع بهتری قرار خواهد گرفت. این یک اشتباه تاکتیکی و حتی اشتباه استراتژیکی بود.»

وزیر خارجه دولت پاکستان، که تسهیل کننده مذاکرات دوحه است، به تازگی از دولت بایدن که خواسته که صلح افغانستان و روند خروج نیروهای خود از این کشور را پی گیری کند. شاه محمود قریشی در مصاحبه با شبکه تلویزیونی الجزیره گفته که کشورش به تعامل بیشتر با دولت جدید امریکا امیدوار است. «من فکر می کنم که آن ها (دولت بایدن) باید درک کنند که در افغانستان فرصتی وجود دارد و روندی را که راه افتاده، باید حفظ کنند و آن را به عقب برنگردانند.»

آگاهان سیاسی در قبال این موقف اسلام آباد می گویند که پاکستان رفیق یا شریک استراتژیک امریکا است و تلاش های دیپلماتیک اسلام آباد نشان می دهد که سعی دارد تا قضیه صلح افغانستان به این کشور واگذار شود که در صورت تحقق چنین برنامه یی، اوضاع این کشور (افغانستان) بهبود نخواهد یافت.

از فعالان حقوق بشر، جامعه مدنی و خبرنگاران قربانی گرفته است.

او با بیان این که هدف قرارداد غیرنظامیان از جرایم بین المللی محسوب می شود، تاکید کرد که ساختارهای بین المللی در این راستا مسوولیت

دارند. «علاوه براین که حکومت هم مسوولیت دارد که باید برای شهروندان غیرنظامی و به خصوص برای نخبگان تحفظ خلق کند، جامعه بین المللی باید پی گیر این قضایا باشد. فشارهای بیشتری برعاملان این گونه ترورها و قتل های هدف مند وارد کند و همین طور فشارهای بیشتری بر

● آگاهان سیاسی معتقدند که در موجودیت خلیل زاد به نظر نمی رسد که با بازنگری توافق نامه، تغییری در روند صلح به وجود بیاید. تلاش امریکایی ها این خواهد بود که چگونه خود را سلامت بیرون کنند، اما جنگ و خشونت همچنان به جای خود باقی خواهد ماند

حامیان منطقه ایی گروه هایی که مرتکب چنین جرایم جنگی می شوند، وارد کند و نیز به شکل واضح و روشن موقف داشته باشند و هشدار بدهند که این گونه جرایم مورد رسیدگی قرار می گیرد.»

کمیسیون مستقل حقوق بشر معتقد است اگر جامعه جهانی در این زمینه مسوولیت خود را انجام ندهند؛ در واقع به نحوی در خشونت های موجود افغانستان دخیل می شوند. از جانب دیگر، در خلق فرهنگ معافیت برای افراد و گروه هایی که مرتکب جرایم جنگی می شوند، حیثیت و اعتبار ساختارهای بین المللی به چالش کشیده می شود.

تقاضای کمیسیون از حکومت افغانستان این است با اتخاذ تدابیر بیشتر امنیتی، امنیت شهروندان ملکی را تامین و عاملان خشونت ها را مورد رسیدگی قانونی قرار دهد و در کنار آن، از جامعه جهانی انتظار می رود که این گونه قتل ها و خشونت های جاری دقیقا مورد پی گیری قرار داده و فشارهایی را بر عاملان این جنایت ها وارد کند تا اطمینانی از کاهش خشونت ها به دست آید.

معاون کمیسیون مستقل حقوق بشر امیدوار است که امریکا به عنوان قدرت اثرگذار نه تنها در افغانستان بل در سطح جهان مطرح است و بنابراین، روی کرد سالم و سازنده ایالات متحده اثر فوق العاده بر خشونت های افغانستان دارد. «امریکا اگر این اراده را دارد که توافق با طالبان را یک بار دیگر مورد بازبینی قرار دهد، باید این بازبینی با یک روی کرد تامین صلح و روی کرد حفظ ارزش های حقوق بشری صورت بگیرد. در غیر آن اگر اراده برای استمرار جنگ داشته باشند، قربانی های بیشتری از شهروندان افغان گرفته خواهد شد. در عین حال، اگر ارزش های حقوق بشری و دموکراتیک مورد توجه

● نهادهای حقوق بشری افغانستان می گویند که بازنگری واشنگتن در مورد توافق نامه امضا شده میان امریکا و طالبان، اثری فوق العاده در کاهش خشونت ها در افغانستان دارد و در صورتی که امریکا و جامعه جهانی مسوولیت خود را در این راستا انجام ندهند، حیثیت و اعتبار ساختارهای بین المللی به چالش کشیده خواهد شد. با این حال، شماری از آگاهان سیاسی می گویند که بازنگری این توافق نامه در موجودیت زلمی خلیل زاد، تغییری به وجود نخواهد آورد.

دولت جدید امریکا اعلام کرده که جو بایدن، رییس جمهوری این کشور توافق نامه امضا شده دولت ترمپ با طالبان را دوباره بررسی می کند. جیک سالیوان، مشاور امنیت ملی امریکا در یک تماس تلفونی با حمدالله محب، مشاور امنیت ملی کشور گفته است: واشنگتن می خواهد مطمئن شود که طالبان به تعهداتش مبنی بر کاهش خشونت ها و قطع ارتباط با گروه های تروریستی عمل کرده اند.

حمدالله محب نیز پس از این گفتگوی تلفونی خبر داد که دو جانب توافق کردند تا در راستای دست یابی به آتش بس دائمی، صلح عادلانه و افغانستان دموکراتیک تلاش کنند. «ما توافق کردیم که برای دست یابی به یک آتش بس دائمی و یک صلح عادلانه و پایدار در افغانستان دموکراتیک که قادر به حفظ دست آوردهای دو دهه گذشته خود باشد، از حقوق همه افغان ها حفاظت و اصلاحات ادامه یابد، تلاش کنیم.»

دولت ترمپ و گروه طالبان، توافق نامه صلح را در ماه فروری سال گذشته میلادی در دوحه پایتخت قطر امضا کردند. بعد از امضای این توافق نامه، آتش بس میان نیروهای امریکایی و جنگ جویان طالبان برقرار شد و در یک سال اخیر، این گروه هیچ حمله ای علیه نیروهای امریکایی و خارجی مستقر در این کشور، انجام ندادند، اما در عوض حملات آن ها علیه نیروهای امنیتی شدت گرفت. ایملی هورن، سخنگوی شورای امنیت ملی امریکا در بیانیه ایی گفت که در تماس تلفونی سالیوان و محب، تاکید شده که واشنگتن با تلاش دیپلماتیک قوی و منطقه ایی از روند صلح افغانستان حمایت خواهد کرد و هدف آن کمک به دو طرف منازعه برای دست یابی به یک راه حل سیاسی پایدار و برقراری آتش بس دائمی است.

در همین حال، حکومت افغانستان از بررسی دوباره توافق نامه صلح امریکا و طالبان استقبال می کند. صدیق صدیقی، معین پالیسی و استراتژی وزارت داخله در توئیتر خود نوشته است: «حکومت افغانستان از تصمیم ایالات متحده مبنی به بررسی توافق نامه ۲۰۲۰ استقبال می کند. این توافق نامه تاکنون هدف مطلوب که پایان دادن به خشونت های طالبان و برقراری آتش بس که خواست افغان هاست را در پی نداشته است. طالبان به تعهدات خود عمل نکردند.»

با این همه، واشنگتن در حالی از بازنگری توافق نامه با طالبان خبر می دهد که در نتیجه خشونت های این گروه طی سه روز گذشته، بیش از چهل غیرنظامی قربانی شده اند. برنیاد گزارش کمیسیون مستقل حقوق بشر، در نتیجه انفجار مابین های کنار جاده، حملات افراد مسلح ناشناس و اصابت هواون بر منازل مسکونی در پنج ولایت به شمول پایتخت، هشت تن جان باخته و ۳۶ تن دیگر زخمی شدند.

نعیم نظری، معاون کمیسیون مستقل حقوق بشر افغانستان به روزنامه راه مدنیت می گوید که این نهاد نگران بیشترشدن خشونت ها در کشور است. هرچند در سال ۲۰۲۰ بسیاری از ساحات خشونت ها به نسبت سال ۲۰۱۹ کاهش یافته که این مساله در گزارش سالانه کمیسیون مستقل حقوق بشر همگانی خواهد شد، اما در ماه های اخیر و با تداوم قتل های هدف مند متاسفانه خشونت ها بار دیگر افزایش یافته و

«جهان مکتوب» آیا جهانی که ما در آن زندگی می‌کنیم جهانی نیست که آن را کتاب‌ها نوشته‌اند؟

شیرین مجد

در نظر یک عاشق ادبیات، یکی از جدی‌ترین مسایل ادبی، نحوه تأثیر متن‌ها بر جهان است. کتاب‌ها چگونه بر جهان اثر می‌گذارند؟ چگونه دنیای اطرافشان را تغییر می‌دهند؟ چگونه تاریخ را دگرگون می‌کنند و از نو می‌نویسند؟ آیا جهانی که ما در آن زندگی می‌کنیم جهانی نیست که آن را کتاب‌ها نوشته‌اند؟ پاسخ پوشش به این پرسش، خبری خوش برای اهالی ادبیات است: چرا! هست!

از روزی که اسکندر تصمیم گرفت ایلیاد را در جهان واقعی بازسازی کند تا امروز که عاشقان هری پاتر هر ساله در محلی جمع می‌شوند تا تجربیات ادبی خود را با هم رد و بدل کنند، انسان‌ها در جهانی زندگی می‌کنند که کتاب‌ها آنرا نوشته‌اند: «جهان مکتوب».

چگونه یک متن باعث یک جنگ بزرگ شد؟ چگونه یک کتاب به یک امپراتوری شکل داد؟ چگونه تاریخ دین تحت تأثیر کتاب‌ها تغییر کرد؟ چگونه یک قوم هویت سنتی خود را با نگارش یک متن نجات داد؟ چگونه یک زن، از ته پس‌خانه‌های مردسالاری، هزار سال است که با جهانیان حرف می‌زند؟ چگونه قصه‌های عامیانه کوچه و بازار تاریخ ادبیات را دگرگون کرد؟ چگونه سرقت ادبی به وجود آمد؟ شازنده فصل و شازنده «چگونه» جذاب که در هر کدام از آن‌ها تأثیر یک متن بزرگ بر جهان و تاریخ بررسی می‌شود. از نویسنده بزرگی مانند پوشنر، کم‌تر از این هم نمی‌توان انتظار داشت. حتماً می‌پرسید: فقط شازنده کتاب روی جهان تأثیر گذاشته‌اند؟ تکلیف بقیه کتاب‌ها چه می‌شود؟

هر فصل کتاب، تنها یک بررسی تاریخی ساده نیست. یک «الگو»ست. یک دستورالعمل که خواننده با فرا گرفتن آن می‌تواند به سراغ هر کتابی که می‌خواهد برود و تأثیر آن کتاب را بر جهان و تاریخ بررسی کند. این یک کتاب بالینی است. یک «کتاب راهنما». یک «کاتالوگ»: چگونه کتاب‌ها جهان را دوباره می‌نویسند.

از من می‌شنوید این کتاب را بارها و بارها بخوانید چرا که برای عاشقان ادبیات و کتاب‌ها، هیچ مسأله‌یی به اندازه میزان تأثیر یک کتاب بر جهان اهمیت ندارد. مگر شما عاشق ادبیات و کتاب‌ها نیستید؟ اگر نیستید اینجا چه می‌کنید؟

بی‌نوشته:
جهان مکتوب نوشته مارتین پوکتر است.

جایگاه «مردگان» در میان زندگان

با نگاهی به داستان «مردگان»

نادر شیخ‌زادگان

● جیمز جویس زمانی مردگان را نوشت که پس از ۱۰ سال تحصیل علوم دینی مسیحی به دلیل آگاهی از فساد حاکم بر کلیسا حاضر نشد به خدمت کلیسا در بیاید. او به موقعیت‌های شغلی و اجتماعی بسیاری پشت کرده و با تحصیل ادبیات و فلسفه به شغل معلمی و نوشتن ستون ادبی در مجلات بسنده کرد.

جویس پیش‌تر برای تأمین مخارج خانواده به تحصیل طب در پاریس روی آورده بود؛ بیماری مادر او را وادار می‌کند در سش را رها کند و به بالین مادر و شغل قبلی خود بازگردد. وقتی به او پیشنهاد می‌شود که در یک مجله کشاورزی، داستان‌های کوتاه سرگرم‌کننده بنویسد، با نوشتن یک داستان ناتوالیستی - سمبولیستی پرده از زندگی گناه‌آلود یک کشیش برمی‌دارد.

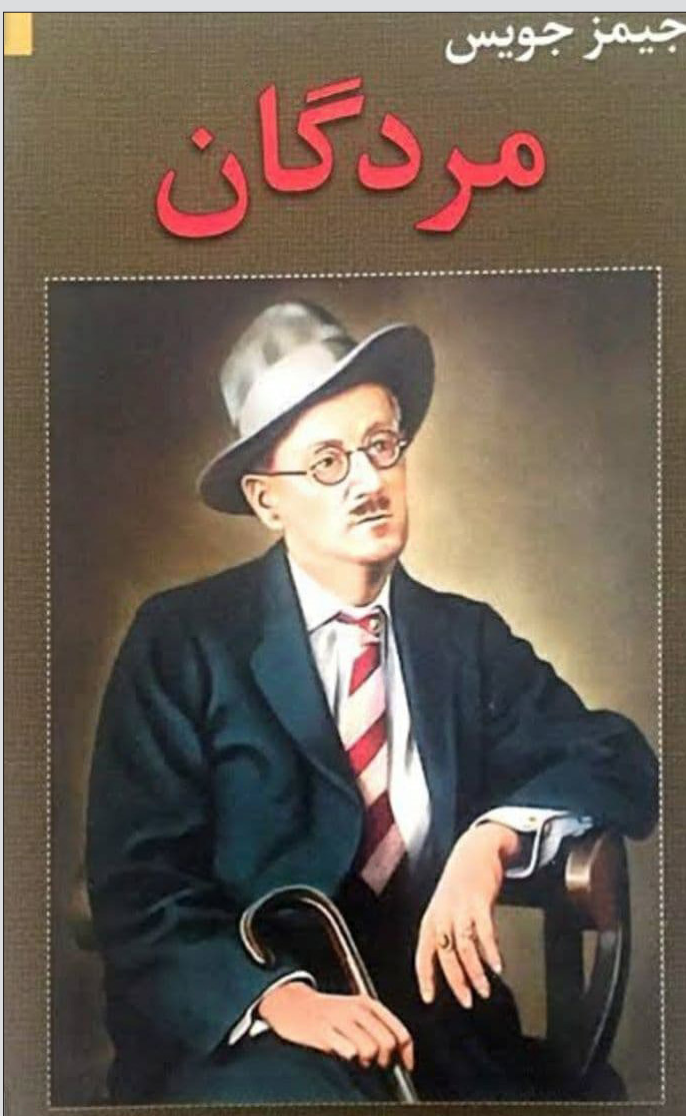
نوشتن این داستان عرصه اجتماعی را بر او تنگ‌تر می‌کند و با مرگ مادر، دیگر هیچ دلیلی برای ماندن در ایرلند نمی‌یابد. در خارج از ایرلند با چنان زبان تندی داستان‌های «دوبلینی‌ها» را می‌نویسد که تا ۱۰ سال بعد هیچ ناشری حاضر به چاپ آن نمی‌شود. در این داستان‌ها به همه جنبه‌های زندگی اجتماعی ایرلند از کودکی تا بزرگسالی می‌پردازد و در آخرین داستان، مرگ را موضوع داستانش قرار می‌دهد.

● تقابل ملال‌آورها با صاف و ساده‌ها

گابریل در مهمانی شب کرسمس متوجه می‌شود که همسرش با شنیدن ترانه‌یی به یاد معشوق دوره جوانی خود می‌افتد که از عشق او مرده است. این واقعه سوال‌های بسیاری را برای او که در دنیای روشنفکری خود سیر می‌کند به وجود می‌آورد و متوجه می‌شود معشوقه مرده همسرش در سال‌های دور جایگاهی والاتر از او دارد.

داستان در شهر دوبلین در یک شب برفی اتفاق می‌افتد. از همان ابتدای داستان مشخص می‌شود که نوعی گسیختگی و اختلاف فرهنگی بین مهمان‌ها در مهمانی - که نمونه‌یی از

جامعه ایرلند است - وجود دارد. این شخصیت‌ها را می‌توان به دو دسته شرقی و غربی تقسیم کرد. شرقی‌ها اهل دوبلین، پایتخت ایرلند هستند و غربی‌ها از اهالی شهرها و روستاهای غرب ایرلند. گابریل شرقی و همسر و معشوقه مرده او غربی

هستند.

شرقی‌ها ملال‌آور و پیر و فاسد ترسیم شده‌اند. ماری جین نمی‌تواند قطعه‌یی مناسب مهمانی بنوازد. مالینز دایم‌الخمر و مایه شرمساری دیگران است؛ بران، عیاش و زنباره است و بقیه چنان بی‌مایه که حتی حاضر نیستند توجهی به موسیقی

داشته باشند و فقط در انتهای قطعه، متظاهرانه برای تشویق حاضر می‌شوند.

غربی‌ها ساده و جوان و پرشورند: خانم آیورز، فعال سیاسی میهن‌پرست می‌خواهد زبان باستانی ایرلند را بیاموزد و به سراسر ایرلند سفر کند. او حاضر نیست تمام وقت خود را در این مهمانی تلف کند و زود می‌رود. گرنا، همسر جذاب گابریل که با رنگ و عطر و موسیقی و ستاره پیوند دارد، ساده و اصیل تصویر شده است.

بارتل که برترین خواننده مهمانی است، گرچه بدون شنونده تأثیرگذارترین ترانه را می‌خواند و مهم‌ترین اتفاق داستان را رقم می‌زند که کسی متوجه حضور او نیست و اهمیتی به نظراتش نمی‌دهد. تقابل شخصیت‌های غربی و شرقی در تضاد مادر گابریل با همسرش آشکار می‌شود. مادر درگذشته گابریل به صورت نماینده اصلی مردم با فرهنگ جامعه دوبلین شناسایی شده است. وی در مقام «مغز متفکر» خانواده مراقب بوده که پسرانش برای شغل‌های مناسب درس بخوانند. جلوه وجودی او در داستان تصویری است که او را با کتابی در دست نشان می‌دهد. با این حال، با ازدواج گابریل با دختری روستایی از غرب ایرلند مخالف است. در حالی که همین گرنا از او به مدت طولانی تا زمان مرگش پرستاری می‌کند.

● شرق متمدن، غرب عقب‌مانده

شرق که به اروپا نزدیک‌تر است، نماد طلوع خورشید و تازگی و جوانی پیشرفتگی و تمدن و غرب که روستایی‌تر است نماد مرگ و عقب‌ماندگی و کهنگی.

اما سبک داستان به گونه‌یی است که نمادها مرتب به متضاد خود تبدیل می‌شوند و با ایهام به وجود آمده درک

داستان را دشوار می‌کند. شرق قبله مسیحیان هم هست و با دین‌داری همراه است و با شمول اروپا دیرینگی و مرگ را نمایندگی می‌کند. غرب با شمول امریکا نماد جوانی و شادابی است و در عین حال، اصالت و هویت ملی و سلطه کلیسا را هم در خود دارد.

شد. وقتی یک را با هزار و یک مشکل به خانه انتقال دادم، جریان را از سیر تا پياز به مادرکلان گفتم. اشک در چشمان او حلقه زد و گفت: اگر از من می‌شنوی این یک را به امید روزی بمان که برخی از مردم ما اصلاح و وطن ما آرام و آباد شود. از آن روز تاکنون ده‌سال گذشته، اما ظاهراً امید جایش به ناامیدی می‌سپارد و وطن ما آرام و آباد و برخی از مردم ما ظاهراً اصلاح‌شدنی نیستند.

به همین ترتیب خود را به دکان کیک‌فروشی رساندم. انواع کیک بود: از کیک عروسی تا خخته سوری، آنچه برابم من جالب بود، نوع ساختمان کیک‌ها بود. به هر حال با چانه و زاری یک کیک سالگره خریدم. وقتی شاگرد کیک‌فروش کیک را از ویتترین بیرون می‌کشید با یک دکه به یک لبه شیشه قسمتی از کیک کمی آسیب دید؛ استاد خدازده چنان دو چتی به شاگرد زد که مرا بمانید، کیک از شرم زیر عرق

یک پنج‌هزار ساله

تجیب ارمان

● دو روز مانده بود به سالگشت تولد تاریخ پنج‌هزار ساله انتقال می‌داد. جیب او را به یغما برد و خودش را از میان آنان پربرار کشور. رقتم به پل سرخ تا کیک سالگره فرمایش دهم؛ در حالی که از پل لرزان دریای کابل به سمت پل سرخ عبور می‌کردم مخلوق خدا را دیدم که صف کشیده بودند. پیش خود گفتم: خیریت باشه. به دقت که دیدم متوجه شدم یکی ایستاده به دریایی کابل می‌درنگاند دیگری شیشته و آن سومی مصروف پاک‌کردن خود در میان موجی از مردم بود!

● با دیدن این‌ها توبه کشیدم و یختم را گرفته از پل لرزانک دریای کابل به سمت غرب شهر حرکت کردم. دیدم مردان زیادی در حالی که تابوت جنازه‌یی را بر سر شانه‌های خود حمل می‌کردند، از یک کوچه تنگ بیرون آمدند. با چشمان گنه‌کار خود دیدم که یکی از میان این جمعیت با عجله خود را به مردانی رساند که بر سر شانه‌های خود تابوت جنازه را می‌داد.

● با دیدن این‌ها توبه کشیدم و یختم را گرفته از پل لرزانک دریای کابل به سمت غرب حرکت کردم. دیدم مردان زیادی در حالی که تابوت جنازه‌یی را بر سر شانه‌های خود حمل می‌کردند، از یک کوچه تنگ بیرون آمدند. با چشمان گنه‌کار خود دیدم که یکی از میان این جمعیت با عجله خود را به مردانی رساند که بر سر شانه‌های خود تابوت جنازه را می‌داد.

حسرت پنهان یک مهاجر

● شمیم فروتن

● بخش نخست

مهاجرت کردن شجاعت می‌خواهد، آنقدر شجاعت که بتوانی از همه کسانی که دوستش داری دل بکنی و آرزوهایت را بریزی درون چمدان و دور شوی، خیلی دور ...

مجتبی که تمام کودکی‌اش را با دشواری‌ها و انجام دادن کارهای شاقه در کشور ایران سپری می‌کند، در اوایل نوجوانی که می‌داند، افغانستان و ایران جای مناسبی برای زیستن نیست، عازم اروپا می‌شود.

او درباره این اراده پنهانش می‌گوید: شبی که با در و دیوار اتاقم وداع می‌کردم، بادهای سردی می‌وزید و شاخچه‌های درختان را به شدت روی شیشه‌های اتاقم می‌کوبید.

آن شب آشوبی در دلم بر پا بود. تمام شب را خوابیدم. همین که هوا روشن شد، با غمی که تمام وجودم را فرا گرفته بود، از بستر بلند شده و پنهانی چمدانم را به آغوش کشیدم.

وقتی می‌خواستم با تمام وجود با دلبستگی‌هایم وداع کنم، نگاه عمیقی در ابعاد خانه و خانواده‌ام انداختم، خواهرم که متوجه حالت آشفتگی من شده بود، «صدایم کرد! مجتبی حالت خوبه؟ اقه وقت کجا می‌ری؟» در حال که صدایم می‌لرزید برایش گفتم:

کجا باید برم؟ می‌رم سر کار.

با لبخند غم‌انگیزی که بر لبانم نقش بسته بود، بدون اینکه با مادرم خداحافظی کنم، خانه را به قصد مهاجرت، برای همیشه ترک کردم.

در حالی که پاهایم یاری‌ام نمی‌کرد، بعد از ساعت‌ها انتظار در میدان آزادی، متوجه جمع از کسانی دیگری شدم که شبیه من، دل به دریا سپرده بودند.

قاچاقبران بعد از جمع شدن تمام مسافران، بر علاوه اینکه در باره راه پرخم و پیچ قاچاقی معلومات مختصر دادند، به‌خاطر اینکه در طول راه از گرسنگی و خستگی هلاک نشویم، برای هر یکی ما هشدار دادند که به اندازه کافی باید مواد خوراکی با خود حمل کنیم.

«من که اولین باری بودم از کنار خانواده‌ام دور می‌شدم، حس غربت و تنهایی اذیتم می‌کرد، هر چه بیشتر به این سفر بی‌مقصد فکر می‌کردم، احساس پوچی و حماقتم شدت می‌گرفت. با آنکه برگشت پیش خانواده‌ام را ترجیح می‌دادم، اما نیروی از درون وادارم می‌کرد که راه پرماجرایی مهاجرت را برگزینم».

بلاخره بعد از باتکلیفی بسیار راه مهاجرت را در پیش گرفتم.

قاچاقبر ما را به قصد بردن به سمت ارومیه در موتر عجیبی که دروازه آن کاملاً ناپیدا بود سوار کرد. بعد از سوارشدن در آن موتر ترس و سراسیمگی‌ام بیشتر شد. در حالی که حس دل‌تنگی و حقارت هلاکم می‌کرد، تنها چیزی را که با خود حمل می‌کردم، پنجاه‌هزار تومان و یک مایل فرسوده بود، با خودم می‌گفتم:

«ای کاش برای این مهاجرت بال لازم داشتم، نه پول»

در تاریکی شب که در سر مرز ارومیه رسیده بودیم، ما را از موتر پیاده کردند و شب را در خانه یکی از قاچاقبران دیگری سپری کردیم.

قاچاقبر که آدمی مهربانی بود، از همه ما بسیار به خوبی پذیرایی کرد. فردا به محض روشن شدن هوا، قرار بود ما را در کوه‌های مرزی پنهان کنند. برای ما هشدار دادند که برای آخرین بار می‌توانید از تلفون همراه‌تان استفاده کنید.

با عجله در حالی که دست و دلم می‌لرزید به خانه تلفون کردم. خواهرم گوشی را برداشت. همین که برایش گفتم که سر مرز هستم، اشک‌هایم سرازیر شد و گوشی را به مادرم داد. مادرم همان‌طور که به التماس می‌کرد، برگردم؛ بغض‌گلویش ترکیب و حق‌هق به

گریه افتاد. هیچ جوابی قانع‌کننده‌یی برایم مادرم نداشت. حسی بدتر از مرگ دروازه‌ور زندگی‌ام را احاطه کرد. صحنه‌یی غم‌انگیز بود و گریه‌های مادرم درد داشت. در حالی که تمام زندگی‌ام را درد گرفته بود، شبی گلوگیر

● **فردا به محض روشن شدن هوا، قاچاقبر همه ما را شبیه رمة گوسفند در موتر وانت جابه‌جا کرده و موتر به سوی مرز ترکیه در حرکت شد.**

● **از لابه‌لای کوه‌ها و روستاها که با دل زخم خورده رد می‌شدم این شعر سهراب سپهری در ذهنم و ضمیرم می‌چرخید.**

● **«زندگی حس غریبی ست که یک مرغ مهاجر دارد»**

بعد از آن روز شاهد ماجراهای بدتر از قبل بودیم. کودکان بی‌شماری در پیش چشم‌های ما له می‌شدند. کهن‌سالانی که تاب و تحمل شکنجه را نداشتند، از فرسودگی و درد جان می‌سپردند، اما فاجعه اصلی این بود که زنان و دختران بسیاری که قدم به راه قاچاق گذاشته بودند مورد تجاوز جنسی قاچاقبران قرار می‌گرفتند.

حسی بدتر از هر زمانی وجودم را فرا گرفته بود. جهان با تمام وسعتش برایم قفسی بیش نبود. با تمام وجود می‌خواستم به اطرافیانم کمک کنم؛ اما ناتوانی که تمامم را فرا گرفته بود.

در گوشه‌یی می‌خزیدم و با دیدن این صحنه‌های اسفناک، به بدترین شکل ممکن درد می‌کشیدم که چرا ما افغان‌ها نفرین شدگان این جهانیم؟ جرم ما چیست؟

احمد ضیا نیکبین، جامعه‌شناس درباره عوامل مهاجرت می‌گوید:

مهاجرت که به مثابه یک پدیده اجتماعی دارای عوامل متعدد است، نه تنها در افغانستان بل در اکثریت کشورهای در حال توسعه و توسعه‌نیافته اتفاق می‌افتد که عوامل اساسی این پدیده را فقر، ناامنی، بی‌عدالتی، جنگ، نظام‌های استبدادی و

عدم حاکمیت قانون تشکیل می‌دهد. پدیده مهاجرت که از چهل سال به این سو بیشتر در کشور ما اتفاق می‌افتد، به‌خاطر جنگ‌های متواتری است و باعث مهاجرت‌های چشم‌گیر هم‌وطنان ما شده است.

حتی در حال حاضر هم که اکثریت مردم ما از ناامنی رنج می‌برند، برای بیرون شدن از این وضعیت نابهنجار، یا حداقل برای زنده‌ماندن خود، با پذیرفتن کارهای شاقه، اگر زمینه مهاجرت برای‌شان فراهم شود، با آنکه وطن برای همه‌ما عزیز و دوست داشتنی است، می‌خواهند که جغرافیایی بهتری را انتخاب کنند.

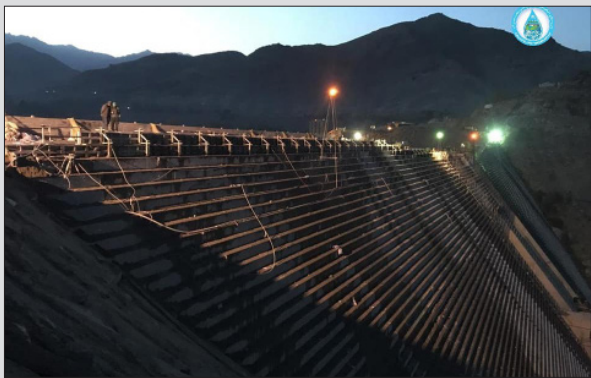
● **کودکان بی‌شماری در پیش چشم‌های ما له می‌شدند. کهن‌سالانی که تاب و تحمل شکنجه را نداشتند، از فرسودگی و درد جان می‌سپردند، اما فاجعه اصلی این بود که زنان و دختران بسیاری که قدم به راه قاچاق گذاشته بودند مورد تجاوز جنسی قاچاقبران قرار می‌گرفتند.**

کارکردهای اقتصادی دولت و نقش پروژه بند شاه و عروس

● **سید اصف موسوی؛** کارشناس نظارت، ارزیابی و تحلیل‌های اقتصادی

● وزارت اقتصاد کشور بر حسب وظایف کلیدی خویش نظارت و ارزیابی پروژه‌های انکشافی را از نظر اقتصادی به عهده دارد تا از روند پیشرفت در تطبیق پروژه‌ها و برنامه‌های ملی و چگونگی تأثیرات میان مدت و درازمدت آن‌ها بالای جامعه افغان‌ها از نظر رفاه اجتماعی اقتصادی اطمینان حاصل نماید. طرح و تطبیق مؤثر پروژه‌ها و برنامه‌های انکشافی و زیربنایی نقش مهم را در جهت آبادانی کشور، ترقی اقتصادی و رفاه سرتاسری شهروندان افغان ایفا می‌نماید.

لازم به ذکر است، از آغاز کار نظام جمهوری اسلامی افغانستان پروژه‌های متعدد انکشافی و زیربنایی بازسازی و یا جدیداً احداث گردیدند. بازسازی شاه راه‌های ترانزیتی و اعمار شاه راه‌های جدید ترانزیتی و سرک‌های وصل کننده دهات به مراکز ولایت‌ها و بازسازی سرک‌های شهری و اعمار سرک‌های جدید شهری، بازسازی شفاخانه‌ها و اعمار شفاخانه‌های جدید و تجهیز نمودن آن با وسایل، تجهیزات پیشرفته و کادر مجرب، اعمار کلینک‌ها و مراکز صحتی جدید، بازسازی مکتب‌ها و پوهنتون‌ها و اعمار مکتب‌ها و پوهنتون‌های جدید در مرکز و ولایات با تجهیزات و اسنادهای مسلکی، اعمار زخیره گاه‌ها و سردخانه‌های جدید به منظور نگهداری مواد خوراکی از قبیل غله جات، سبزیجات و میوه جات،

اعمار بندها و کانال‌های آبگردان زراعتی و بندهای تولید برق، انکشاف شبکه‌های فراهم‌آوری آب آشامیدنی صحتی، ارایه خدمات در راستای زراعت، مالداری و وتزیری از طریق سکتور عامه مورد طرح و تطبیق قرار گرفتند.

با وجود چالش‌ها و مشکلات متعدد امنیتی و اقتصادی، دولت توانسته است تا در جهت ترقی بیشتر کشور سرمایه گذاری خصوصی را در ابعاد مختلف تولیدی و خدماتی جذب و تشویق نماید. شمولیت سکتور خصوصی برای رشد اقتصاد و ترقی کشور در رفاه و آسایش شهروندان نقش کلیدی را ایفا کرده است. ایجاد کارخانه‌های پروسس و تولید محصولات خوراکی و نوشیدنی جاگزین که قبلاً از خارج به کشور وارد می‌گردید؛ ارایه خدمات مخابراتی، ارایه خدمات مالی و بانکداری، ارایه خدمات سفری و هوانوردی، ملکی، ارایه خدمات در بخش صحت انسانی و صحت حیوانی، ایجاد مکتب‌ها و پوهنتون‌های خصوصی، ایجاد و رشد مطبوعات خصوصی - همه و همه نتیجه مطلوب را در بهبود وضعیت پس از جنگ به بار آورده اند. با وجود این همه کارهای انجام شده، باز هم چالش‌ها و مشکلات زیاد موجود بوده که ضرورت به کار و تلاش بیشتر دارند.

متأسفانه افغانستان پس از جنگ شدیداً به کمک‌های مالی و تخنیکی منابع خارجی متکی بوده است و اثرات ناشی از رکود اقتصادی در جهان، تغییرات در سیاست‌های خارجی و اقتصادی کشورهای کمک کننده و منطقه، و اخیراً شیوع مرض کرونا در جهان مشکلات عدیده اقتصادی را برای ملت به بار آورده است. بی‌کاری و فقر بیشتر از چند سال قبل دامن‌گیر افغان‌ها گردیده و ضرورت دیده می‌شود تا پالیسی‌ها و پلان‌های کوتاه‌مدت، میان‌مدت و درازمدت اقتصادی طرح و تطبیق گردند تا فقر و بی‌ثباتی اقتصادی از جامعه برچیده شوند.

وزارت اقتصاد منیحت یک اداره پالیسی‌ساز و ارزیابی‌کننده پروژه‌های زیربنایی، انکشافی و اقتصادی؛ در این مرحله ارزیابی پروژه بند شاه و عروس را که در ولسوالی شکردره ولایت کابل موقعیت دارد انجام داده است. این پروژه در زمره پروژه‌های زیربنایی و اقتصادی کشور قرار داشته و بخشی از ابتکارات گسترده، جامع و بلند مدت دولت افغانستان بوده که از بودجه اختیاری، تمویل و توسط وزارت انرژی و آب به هدف انکشاف زیربناها، رشد اقتصادی و رفاه اجتماعی تطبیق می‌گردد.

این پروژه سالانه برای ۱۸۴۵ هکتار زمین آب زراعتی را فراهم می‌نماید و دهقان‌ها را در راستای تولید غله جات، حبوبات، سبزیجات و میوه‌جات یاری می‌رساند. پروژه مذکور آب آشامیدنی صحتی را به ۲۲ هزار خانواده ولسوالی شکردره و سرکوتل خیرخانه محیا می‌سازد و از مصاب شدن این خانواده‌ها به باکتری‌های مضره جلوگیری می‌نماید و خوشبختانه به طور ضمنی باعث تولید ۱۲۰۰ کیلووات برق در فی ساعت می‌گردد که برای پروژه و استفاده‌کنندگان عرضه خواهد شد.

تطبیق چنین پروژه‌ها در قدم نخست روستانشینان ساحه پروژه را از لحاظ اقتصادی کمک می‌نماید تا به طرف خودکفایی اقتصادی، انکشاف زراعت و رفاه اجتماعی سوق گردند و از جانب دیگر توانمندشدن این شهروندان باعث تقویت اقتصادی در سطح کشور خواهد گردید.

پروژه فوق‌الذکر در سال ۱۳۸۹ برای اولین بار منیحت پروژه زیربنایی که در بخش فراهم‌سازی آب زراعتی، آب آشامیدنی و تولید برق نقش اساسی را ایفا می‌نماید روی دست گرفته شد و به مرحله اجرا قرار گرفت. کار اعمار این پروژه بیشتر از ۸۰ درصد به پایه اكمال رسیده و در کوتاه‌مدت طبق اهداف پیش بینی شده به بهره‌برداری سپرده خواهد شد.

